

Гиёҳвандлик моддаларини бекорга захри қотил деб аташмайди. Бу шундай оғуки, унинг таъсирида киши инсонийлик қиёфасини буткул йўқотиб, ҳаёти дўзахга айланади. Илк бора наша чекаётган ёки героин ҳидлаётган одам: «Мен шунчаки бир марта тотиб кўраман, холос», деб ўзини оқлаган бўлади. Эҳтимол, у чиндан

мажбур бўлади. Фақат бу азобга чидаган, иродаси кучли инсонларгина мутахассис-шифокорга муурожаат қилиб, бундай йўлга қайтиб кирмасликка астойдил бел боғлашади. Улар аста-секин оғунинг таъсиридан халос бўла боришади.

Айниқса, «оқ ажал» дея аталмиш героин истеъмол қилган инсоннинг ҳолатини

яқуний йўл қолади, у ҳам бўлса – ўлим!

Шу ўринда ўйлаб қоласан, киши. Оғуни истеъмол қилаётганлар оиласи, фарзандлари тақдирини наҳотки ўйлашмаса? Бу офат туфайли ногирон бўлиб туғилаётган болаларнинг ночор аҳволини кўра-била туриб ҳам уларнинг қалб кўзи очилмас-я. Ахир, бу норасида гўдакларда нима гуноҳ?!

Ҳаёт ўзи азалдан шундай: кимдир голиб, кимдир эса мағлуб. Аммо инсон ўз нафси қаршисида ожиз қолиши ҳаётда кўпроқ учраса керак. Нафсининг эса кўринишлари, шакл-шамойиллари турлича. Гиёҳвандлик ҳам нафсга қул бўлишнинг, манқуртликнинг кўринишларидан биридир. Хўш, бу қандай қуллик, қандай манқуртлик?

ГИЁҲВАНДЛИК

МАНҚУРТЛИК ДЕМАК

ҳам қайтиб бу номаъқул ишга қўл урмас. Лекин кўп ҳолларда яна, яна ва яна гиёҳвандлик моддасини қабул қилишади. Аввалига бу зарарли одатдан осонликча воз кечишим мумкин деб ўйлашади. Афсуски, шу тариқа организмлари захри қотилга ўрганиб қолганлигини, энди борган сари кўпроқ миқдорда оғу талаб қилишини, ўзлари тобора тубсиз жар с а р и я қ и н л а ш и б бораётганликларини пайқамайдилар. Пайқаганларида эса кеч бўлади...

Мутахассисларнинг фикрича, гиёҳвандлик моддасининг хумори тутганда, кишига бир йўла 100 та ари чаққанчалик оғриқ бераркан. Кўпчилик ана шу чидаб бўлмас даражадаги азобга бардош бера олмагани сабабли ҳам навбатдаги «доза»ни қабул қилишга

бир кўз олдингизга келтиринг-а. Унинг юзидан нур қочади, нутқи секинлашади, сезгилари пасаяди. Бундай одамлар сигаретани бармоғига босиб ўчирса ҳам, кафтига нина санчса ҳам ҳеч қандай оғриқ сезмас экан. Унинг кўз қорачиғи тораяди, овқатланганидан сўнг кўзи ёшланиши, кўнгли айниши, қорнида оғриқ пайдо бўлиши кузатилади.

Энг хавfli томони шундаки, томирдан игна орқали наркотик қабул қилувчи гиёҳвандларнинг аксарияти ҳаётини фожиали якунлайди. Бундайларнинг танасини дунёнинг энг хавfli дардлари – ОИТС, захм (сифилис), гепатит каби юқумли касалликлар макон қилади. Охир-оқибат биргина

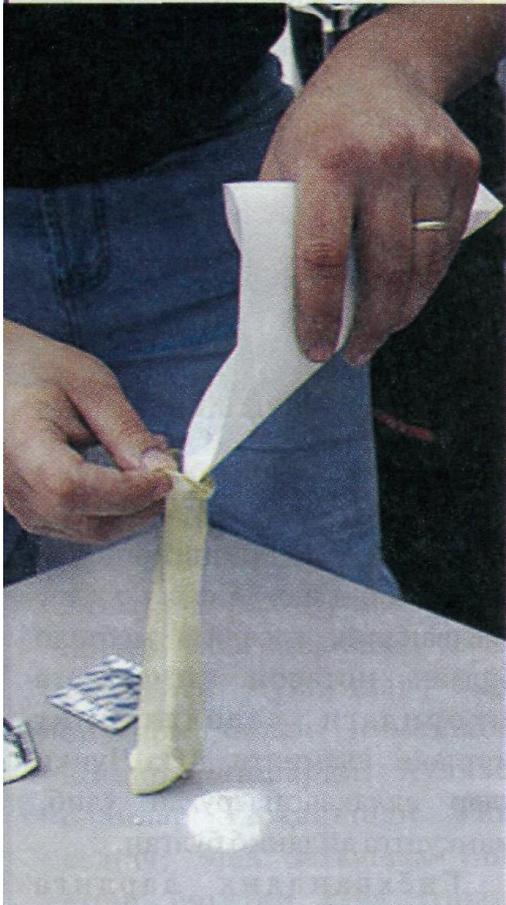
Саволлар, саволлар... Буларга жавоб топишнинг ўзи бўлмайди. Афсуски, гиёҳвандлик касалига мубтало бўлган нотавон кимсаларга юқоридаги саволларнинг мутлақо аҳамияти йўқ. Чунки улар аллақачон руҳан ўлиб, манқуртга айланиб бўлган.

Гиёҳвандлик дардига йўлиққанлар олти ой, нари борса бир йил давомида даволанишади. Статистик маълумотларга қараганда, уларнинг 10-15 фоизигина бу дарддан фориг бўлишар экан.

Айни пайтда сайёрамизнинг глобал муаммоларидан бирига айланиб улгурган гиёҳвандлик балоси инсоният оламини ўргимчакдек ўз тўрига ўраб олмоқда. Буни Колумбия, Афғонистон каби мамлакатлар

мисолида кўриш мумкин. Табиийки, бу жараён халқаро майдонда яна бир тузилма — «наркобизнес» билан шугулланувчи ташкилотларни юзага келтирди. Оғуни сотувчи ҳам, воситачи ҳам, харидор ҳам одамзот. Гиёҳвандлик моддалари истеъмол қилганлиги туфайли қанчалаб инсонлар майибмажруҳ бўлиб қолмоқда, бевақт ҳаётдан кўз юмишмоқда. Бундай моддалар етиштириладиган ҳудудларда эса нотинчлик ҳукм суради.

Иллат ортидан иллат

келади, деганларидек, гиёҳфурушлик тинчлик-хотиржамликка хавф солаётган халқаро терроризмнинг асосий даромад манбаларидан биридир. Дунёнинг турли ҳудудларида минглаб одамларнинг умрига зомин бўлаётган терроризм шусиз ҳам муаммоларга тўла оламга баттар ташвиш туғдирмоқда. Суд жараёнларини кузатар

эканмиз, босқинчилик, қотиллик, талончилик каби аксар жиноятлар гиёҳвандлик моддалари истеъмол қилган бангилар томонидан содир этилаётгани аён бўлади. Бугунги кунда жаҳон миқёсида бу аср вабосига қарши кенг кўламда кураш олиб борилаётганига қарамай захри қотилнинг оқимини тўхтатиб бўлмаёпти. Афсуски, бу иллат мамлакатимиз ҳудудини ҳам четлаб ўтгани йўқ. Айрим юртдошларимизнинг ана шу офатнинг исканжасига тушишлари сабабли гулдай умрлари хазон бўлаётганлиги ачинарли ҳолдир. Биргина Наманган вилояти мисолида олиб қарайдиган бўлсак, статистик маълумотлар 300 нафарга яқин бу дарди-бедавога йўлиққан шахслар назоратга олинганини кўрсатади. Уларнинг аксариятини ёшлар ташкил қилаётганлиги эса янаям аянчлидир.

Мамлакатимизда 1999 йилда қабул қилинган қонунга биноан гиёҳвандга жиноятчи сифатида эмас, балки бемор сифатида муносабатда бўлиш белгиланган. Аммо бу кўкнор, наша каби экинларни етиштираётган ва шахсий манфаатини кўзлаб ўзгаларга гиёҳвандлик моддаларини пуллаётган кимсаларга тааллуқли эмас. Аксинча, қонун уларга нисбатан тегишли жазо чораларини қўллайди. Гиёҳфурушларга қарши айна пайтда ҳуқуқни муҳофаза қилиш идоралари ходимлари томонидан муросасиз кураш олиб борилмоқда. Мисол учун, Поп туманида ўтказилган махсус тадбир чоғида бир

гуруҳ гиёҳфурушлардан 280 грамм гиёҳвандлик моддаси олинди. Энди бу қилмишлари учун Муҳаммадолим Маҳмудов, Яшар Жўраев ва Абдулазизхўжа Искандаровлар қонун олдида жавоб беришади Шунингдек, мазкур туманда яшовчи Камол Тожибоев эса 700 граммлик шиша идишга жойланган оғуни сотмоқчи бўлганида қўлига кишан солинди. Шунингдек, икки бор темир панжара ортида ўтириб ҳам кўзи очилмаган Толибжон Раҳмонов эса 106 грамм марихуанани пуллашга чоғланган эди. У ички ишлар ходимларининг ҳушёрнигоҳидан қочиб қутулолмади.

Бундай мисолларини яна кўплаб келтириш мумкин Бироқ гап мисоллару рақамларда эмас. Балки бунинг натижасида юзага келадиган фожиали оқибатлардир.

Мана шундай ҳаётимиздаги нохуш ҳолатлар ҳақида ўйлар эканмиз, қалбимизда гиёҳвандликка, гиёҳфурушликка нисбатан нафрат ҳисси жўш уради. Зеро, юртимизда кенг миқёсда олиб борилаётган аср вабосига қарши кураш замирида ҳам бу иллатни таг-томири билан йўқотишдек эзгу мақсад ётади Шундай экан бу курашдан ҳеч биримиз четда турмайлик, ўзимиз яшаётган маҳалла, қишлоқ, шаҳар ёшларини бундай иллат домига тушиб қолишларидан асраган ҳолда, уларни нурли манзилларни кўзлаб одимлашга ундайлик Токи келажагимиз эгалари бўлган ёш авлод гиёҳвандлик, гиёҳфурушлик каби чиркин иллатларга нисбатан нафрат руҳида улғайсин.

Фурқат МАМАЖОНОВ,
майор.